

ROMÂNIA
JUDEȚUL SUCEAVA
COMUNA HORODNICENI

*Aprob,
Primar,
Neculai FLOREA*

Ghid de prevenire a corupției

*Elaborat,
Luiza-Maria MITROFAN – consilier de etică*

Scopul ghidului

Prezentul ghid de prevenire a corupției, a fost elaborat ca material de informare pentru personalul din cadrul primăriei comunei Horodniceni cu scopul consolidării integrității la nivelul Primăriei Comunei Horodniceni în vederea creșterii calității serviciilor publice locale.

Ghidul într-o formă atractivă și ușor de înțeles este destinat tuturor salariaților, funcție publică și personal contractual, aleșilor locali, primar, viceprimari, consilieri locali din cadrul Consiliului Local al Comunei Horodniceni și reprezintă o campanie de informare la nivel instituțional (organizațional), având ca temă prevenirea corupției, consolidarea integrității, creșterea transparenței.

Scopul acestui document este de a atrage atenția, de a promova și de a conștientiza cu privire la importanța majoră a prevenirii faptelor de corupție prin prezentarea unor instrucțiuni adresate tuturor salariaților și aleșilor locali din unitatea administrativ teritorială Comuna Horodniceni, într-un format simplu și concis.

De ce avem nevoie de integritate ?

Avem nevoie de integritate pentru cetățean, care trebuie să știe că banii publici, resursele publice locale, sunt gestionate și prioritizate în interes public, de salariați publici/aleși locali integri.

Avem nevoie de integritate pentru ca cetățeanul să aibă încredere în reprezentanții administrației publice locale și să fie parteneri în vederea creșterii calității vieții în comuna Horodniceni.

Avem nevoie de etică și integritate în relațiile colegiale, astfel încât să existe respect reciproc, colaborare și înțelegerea că munca fiecărui om, indiferent de poziție, este importantă pentru bunul mers al instituției și a municipiului.

Avem nevoie de integritate pentru noi înșine, ca oameni, pentru a fi demni și cinstiți în societate, cu coloană vertebrală.

Avem nevoie de integritate pentru o schimbare de atitudine la nivel individual, în care legea, profesionalismul și eficiența să fie pe primul plan.

Avem nevoie de integritate pentru a respinge comportamentele corupte, neetice, deopotrivă ale cetățenilor și ale salariaților/aleșilor locali, care nu fac decât să altereze mediul instituțional.

Așadar, avem nevoie în primul rând de integritate individuală, de o bună reputație profesională și o conduită etică exemplară, pentru că suma acestor calități reprezintă integritatea instituțională, fără de care o administrație publică locală nu poate fi performantă în vederea dezvoltării comunității locale.

Ce este corupția ? Ce este integritatea ? Ce este etica ?

Corupția

Articolul 2 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție prevede: *“Persoanele prevăzute la art. 1 (din lege) sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite”.*

Deși nu există o accepție unanimă a definiției corupției, putem afirma că aceasta reprezintă abuzul de putere săvârșit în exercitarea funcției publice de un angajat al administrației publice, indiferent de statut, structură sau poziție ierarhică, în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, persoană fizică ori persoană juridică.

În sens larg, corupție este abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie. Ca expresie a relației dintre autorități și cetățeni, corupția reprezintă folosirea discreționară a poziției sau a funcției, prin recurgerea la mijloace ilicite sau ilegale, în scopul obținerii unor interese personale sau de grup.

Pentru ca o faptă de corupție să constituie infracțiune și, prin urmare să fie supusă sancțiunilor penale, trebuie să întrunească elementele prevăzute de legea penală.

Integritate

Conform Dictionarului explicativ al limbii române, noțiunea de integritate este definită: *f. 1) Caracter integru; sentiment al demnității, dreptății și conștiințiozității, care servește drept călăuză în conduita omului; onestitate; cinste; probitate; incoruptibilitate.*

Comportamentul integru este acel comportament apreciat sau evaluat din punct de vedere etic ca fiind corect. Integritatea, ca valoare individuală, se referă la această corectitudine etică, care nu poate fi delimitată de corectitudinea legală și profesională.

Comportamentul lipsit de integritate este o formă de subminare a misiunii organizației, conducând la un climat organizațional toxic pentru angajați și terți, și afectând interesele legitime ale tuturor celor implicați, inclusiv interesul public.

Conform prevederilor Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020 incident de integritate este situația în care cu privire la un angajat al unei instituții/autorități publice sau întreprinderi publice a fost luată sau dispusă cel puțin una dintre următoarele măsuri:

a) încetarea disciplinară a raporturilor de muncă, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice;

b) trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor;

c) rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților;

d) rămânerea definitivă a unei decizii emise de Consiliul General al Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) privind o lucrare științifică;

Etica

Se referă la comportamentul individual, în context organizațional sau nu, care poate fi apreciat sau evaluat fie din perspectiva valorilor, principiilor și regulilor etice explicite (coduri de etică, coduri de conduită sau alte tipuri de documente fără statut de act normativ) sau tacite (cultura organizațională), fie prin prisma consecințelor acțiunilor înseși.

Principiile care guvernează conduita profesională a funcționarilor publici și personalului contractual din administrația publică

Acestea sunt:

a) supremația Constituției și a legii, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au îndatorirea de a respecta Constituția și legile țării;

b) prioritatea interesului public, în exercitarea funcției deținute;

c) asigurarea egalității de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;

d) profesionalismul, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;

e) imparțialitatea și independența, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții sunt obligate să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes altul decât interesul public, în exercitarea funcției deținute;

f) integritatea morală, principiu conform căruia persoanelor care ocupă diferite categorii de funcții le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție;

g) libertatea gândirii și a exprimării, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții pot să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;

h) cinstea și corectitudinea, principiu conform căruia în exercitarea diferitelor categorii de funcții ocupanții acestora trebuie să fie de bună-credință;

i) deschiderea și transparența, principiu conform căruia activitățile desfășurate în exercitarea diferitelor categorii de funcții sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor;

j) responsabilitatea și răspunderea, principiu potrivit căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții, răspund în conformitate cu prevederile legale atunci când atribuțiile de serviciu nu au fost îndeplinite corespunzător.

Conduita în relațiile cu cetățenii

(1) În relațiile cu persoanele fizice și cu reprezentanții persoanelor juridice care se adresează autorității sau instituției publice, funcționarii publici sunt obligați să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine, integritate morală și profesională.

(2) Funcționarii publici au obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației, demnității, integrității fizice și morale a persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, prin:

a) întrebuintarea unor expresii jignitoare;

b) acte sau fapte care pot afecta integritatea fizică sau psihică a oricărei persoane.

(3) Funcționarii publici trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea legală, clară și eficientă a problemelor cetățenilor.

(4) Pentru realizarea unor raporturi sociale și profesionale care să asigure demnitatea persoanelor, eficiența activității, precum și creșterea calității serviciului public, se recomandă respectarea normelor de conduită prevăzute la alin.(1)-(3) și de către celelalte subiecte ale acestor raporturi.

(5) Funcționarii publici trebuie să adopte o atitudine demnă și civilizată față de orice persoană cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, fiind îndrituiți, pe bază de reciprocitate, să solicite acestora un comportament similar.

(6) Funcționarii publici au obligația de a asigura egalitatea de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a preveni și combate orice formă de discriminare în îndeplinirea atribuțiilor profesionale.

Strategia Națională Anticorupție 2016-2020

„Mita nu este tolerată; toleranță 0; mai multă prevenție; transparentă; incidente de integritate; corupția vulnerabilizează statul, generează prejudicii economiei și afectează potențialul de dezvoltare a țării, buna guvernare, decizia în folosul cetățenilor și comunităților, precum și încrederea în actul de justiție și în instituțiile statului. În plan extern, persistența corupției are impact negativ asupra credibilității și imaginii țării noastre”. Sunt câteva din elementele Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2016.

Strategia promovează modelul de manager de instituție care se implică efectiv în promovarea integrității instituției, care își oferă propriul exemplu de integritate și sancționează sau gestionează adecvat încălcările regulilor, de la cele mai mici, de tipul abaterilor administrative, până la cele mai grave, de nivelul infracțiunilor.

Scopul SNA 2016-2020 este promovarea integrității, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea prevenirii corupției în România. Documentul are un caracter multidisciplinar și este adresat tuturor instituțiilor publice reprezentând puterea executivă, legislativă și judecătorească, autorităților publice locale, mediului de afaceri și societății civile. Pentru fiecare tip de intervenție sunt identificate obiective generale și specifice. Toate acestea sunt dezvoltate prin asumarea transparenței decizionale și a guvernării deschise, ca un corolar al prezentului document strategic, dublată de abordarea trihotomică de intervenție strategică în domeniul anticorupție: prevenire, educație și combatere.

Strategia menține paradigma care a stat la baza strategiei anterioare, și anume aceea a asimilării oricărui nou dosar al Direcției Naționale Anticorupție și al Agenției Naționale de Integritate cu un eșec de management.

Deși este o strategie cu caracter orizontal, aptă de a produce efecte la nivelul tuturor instituțiilor și autorităților publice, SNA nu este un remediu universal și nu poate soluționa singură cauzele profunde ale corupției din România. Prin acest document strategic nu se poate realiza reforma administrativă sau descentralizarea serviciilor publice, după cum nu se pot soluționa problemele de salarizare ale diferitelor categorii profesionale.

Este ce-a de-a 5 strategie anticorupție a României după cele din perioadele: 2001-2004; 2005-2007; 2008-2010; 2012-2015.

Care sunt faptele de corupție ?

Pentru ca o faptă să constituie infracțiune de corupție și, prin urmare, să fie supusă sancțiunilor penale, trebuie să întrunească elementele constitutive prevăzute de legea penală.

O faptă de corupție presupune ca elemente definitorii:

- existența unui „funcționar public” ori a unor terți care se află în relație cu acesta;
- existența unui „act” ori a unui potențial act ce intră în atribuțiile de serviciu ale funcționarului și cu privire la rezolvarea căruia este interesată o persoană;
- scopul faptei să fie acela de a obține sau de a oferi un „folos ilegal, material sau nematerial” (sume de bani, bunuri, cadouri, servicii sau orice alte foloase) de către sau către funcționar ori cel care se află în relație cu el, în schimbul nerespectării atribuțiilor de serviciu de către respectivul funcționar.

Pentru o mai bună înțelegere a infracțiunilor de corupție prevăzute de Codul penal este necesară definirea termenului de „funcționar public”.

Potrivit art. 175 din Codul Penal, Legea nr. 286/2009, funcționarul public este:

“(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;

b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;

c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.”

Infracțiunile de corupție sunt prevăzute în Titlul V – Infracțiuni de corupție și de serviciu, Capitolul I Infracțiuni de corupție, art. 289-294 din Codul penal, Legea nr. 286/2009, după cum urmează:

Articolul 289 - Luarea de mită:

“(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”

Articolul 290 - Darea de mită:

"(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Bani, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Bani, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”

Articolul 291 - Traficul de influență:

"(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”

Articolul 292 - Cumpărarea de influență:

"(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).

(4) Bani, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”

Articolul 293 - Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia

"Dispozițiile art.289 și art.290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi.”

Articolul 294 - Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia

"Prevederile prezentului capitol se aplică în privința următoarelor persoane, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel:

a) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte;

b) membrilor adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte;

c) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene;

d) persoanelor care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la grefele acestor instanțe;

e) funcționarilor unui stat străin;

f) membrilor adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin;

g) juraților din cadrul unor instanțe străine.”

Articolul 308 - Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

"(1) Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

(2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.”

Corelativ cadrului normativ de incriminare a faptelor de corupție, Codul penal sancționează distinct, în cuprinsul art. 301, conflictul de interese, folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane:

"(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:

a) emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;

b) exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.”

Infracțiunile de corupție prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Prevederile Codului penal se coroborează cu cele ale Legii nr. 78/2000, care precizează în art. 6 faptul că infracțiunile de luare de mită, prevăzută la art. 289 din Codul penal, dare de mită, prevăzută la art. 290 din Codul penal, trafic de influență, prevăzută la art. 291 din Codul penal, și cumpărare de influență, prevăzută la art. 292 din Codul penal, se pedepsesc potrivit prevederilor acelor texte de lege, iar dispozițiile art. 308 din Codul penal se aplică în mod corespunzător.

Infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție

Articolul 10

"Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

a) stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând operatorilor economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare ori de executare silită, de reorganizare sau lichidare judiciară ori cu ocazia unei operațiuni comerciale, ori a bunurilor aparținând autorității publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora sau de executare silită, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare, de gestionare, de executare silită, de reorganizare ori lichidare judiciară;

b) acordarea de subvenții cu încălcarea legii sau neurmărirea, conform legii, a respectării destinației subvențiilor;

c) utilizarea subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, precum și utilizarea în alte scopuri a creditelor garantate din fonduri publice sau care urmează să fie rambursate din fonduri publice."

Articolul 11

"(1) Fapta persoanei care, având sarcina de a supraveghea, a controla, a reorganiza sau a lichida un operator economic privat, îndeplinește pentru acesta vreo însărcinare, intermediază ori îlesnește efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare ori participă cu capital la un asemenea operator economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect un folos necuvenit, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost săvârșită într-un interval de 5 ani de la încetarea însărcinării, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă."

Articolul 12

"Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

a) efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;

b) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații."

Articolul 13

"Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani."

Articolul 13¹

"În cazul infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 207 din Codul penal, în care este implicată o persoană dintre cele prevăzute la art. 1, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime."

Articolul 13²

"În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime."

Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Articolul 18¹

"(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate."

Articolul 18²

"(1) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate."

Articolul 18³

"(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.”

Articolul 18⁴

Tentativa infracțiunilor prevăzute la art. 18¹-18³ se pedepsește.

Cauzele apariției faptelor de corupție

Cauzele apariției faptelor de corupție pot fi împărțite pe 3 nivele diferite și anume:

- cauze ce țin de instituție;
- cauze ce țin de funcționar;
- cauze ce țin de factori externi.

Dintre cauzele generatoare ale faptelor de corupție care sunt create de instituție, amintim:

- atenția insuficientă/defectuoasă acordată procesului de recrutare, pregătire și promovare a personalului;
- lipsa personalului specializat pentru realizarea unor sarcini și delegarea unor funcționari care au altă pregătire decât cea pe care o necesită îndeplinirea atribuțiilor;
- supraîncărcarea unei părți a personalului cu sarcini (pe principiul să-i dăm să facă cât mai multe pentru că știe și poate), concomitent cu protejarea celor leneși;
- birocratizarea excesivă a serviciilor publice;
- rezistența managerilor instituțiilor publice de a identifica riscurile de corupție, ori tendința de subevaluare a acestora, precum și evitarea adoptării unui set de măsuri pentru a intervenii asupra zonelor vulnerabile;
- pregătirea deficitară în domeniul cunoașterii și aplicării prevederilor legale privitoare la faptele incriminate ca fiind infracțiuni de corupție, asimilate acestora ori în legătură cu aceste infracțiuni;
- lipsa unui sistem de rotire a personalului ce lucrează în domenii cu risc ridicat la corupție (funcții sensibile);
- lipsa resurselor materiale/ logistice creează necesitatea de obținere a unor „sponsorizări” pentru „rezolvarea” unor probleme de serviciu;
- incapacitatea unor instituții a asigura deservirea on-line a cetățenilor, fapt care duce la perioade mari de așteptare/ revenirea la sediu etc.;
- dificultăți în procesul de aplicare a prevederilor actelor normative, atunci când numărul acestora este foarte mare și cu multiple ambiguități, lipsuri sau contradicții;
- lipsa unor proceduri unitare care să poată fi aplicate în mod corect de către toate instituțiile ce au domeniu de activitate similar;
- capacitatea redusă de monitorizare a tuturor proceselor care se desfășoară în instituție.

Principalele cauze care favorizează apariția faptelor de corupție în rândul salariaților (funcție publică și personal contractual)/aleși locali sunt:

- nivelul scăzut al educației profesionale și civice a angajaților/aleși locali, precum și necunoașterea obligațiilor de conduită și etică profesională;
- slaba informare a funcționarilor/aleși locali cu privire la modul de sesizare a faptelor de corupție și a instituțiilor care se ocupă de prevenirea și combaterea corupției;
- lipsa unor modele comportamentale;
- existența unei culturi organizaționale favorabile săvârșirii faptelor de corupție pe fondul formalismului instituțional în executarea controalelor și întârzierii sancționatorii acestora care se fac vinovați de încălcarea prevederilor legale;
- slaba rezistență la tentațiile oferite în schimbul îndeplinirii defectuoase sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu (sume de bani, bunuri, servicii, avantaje etc.);
- tendința de a acoperi abaterile colegilor, inclusiv cu privire la activitățile infracționale ale acestora. Această cultură are la bază și unitatea care se creează în timp între angajați (prin executarea în comun a unor sarcini, etc.), dar și prin mentalitatea de repulsie față de structurile de control (control intern, anticorupție, protecție);
- dificultatea funcționarilor de a refuza dispozițiile/ ordinele ilegale ale unui șef, și/ sau de a sesiza fapta atunci când observă derularea unor activități ilegale în interiorul instituției;
- nerefuzarea solicitărilor de soluționare a unor cereri venite de la „colegii” din diferite instituții, care sunt, uneori, la limita legalității;
- tolerarea unui comportament de acceptare a unor „atenții” din partea colegilor (o astfel de atitudine nu trebuie încurajată deoarece există o predispoziție de a crește gradul de acceptabilitate a corupției în instituție și societate).

Principalele „cauze externe” care favorizează apariția faptelor de corupție sunt:

- presiunea exercitată de cetățean pentru a primi un serviciu înaintea termenului legal;
- obișnuința cetățeanului de a oferi „atenții” funcționarului care i-a soluționat favorabil o solicitare;
- educația precară a cetățeanului din punct de vedere al documentării/ informării înaintea accesării unui serviciu public;
- „fuga” de responsabilitate pentru faptele săvârșite;
- lipsa unor modele reale de oameni integri în societate;
- cutume ale trecutului de a se „descurca/ orienta” pentru soluționarea problemelor;
- convingerea că faptele de corupție sunt greu de descoperit și probat.

Cum putem preveni apariția faptelor de corupție

Din punct de vedere managerial în cadrul unei instituții pot fi luate următoarele măsuri pentru prevenirea faptelor de corupție:

- limitarea interacțiunii directe a cetățenilor/ petenților cu angajații/ funcționarii instituției;
- asigurarea unui singur punct de intrare pentru petițiile cetățenilor și a unui singur punct de ieșire pentru soluțiile/ deciziile instituției;
- transparentizarea activității prin publicarea tuturor informațiilor pe pagina web a instituției în conformitate cu prevederile legale;
- bugetare participativă anuală;
- organizarea de dezbateri publice cu privire la diferite teme de interes local;
- informarea eficientă a cetățenilor, astfel încât aceștia să nu fie puși în situația de a recurge la alte canale de intrare în instituție;
- introducerea unor mecanisme de plată și/ sau depunere a actelor necesare, cât mai simple și mai neutre, cât mai clare și mai depersonalizate;
- eficientizarea/ revizuirea/ simplificarea traseului intern al documentelor și informațiilor, pe parcursul procesării petiției, pentru eliminarea sincopelor și întârzierilor inutile;
- stabilirea exactă a termenelor de soluționare și introducerea unor taxe de urgență, pentru a elimina eventualele presiuni incorecte;
- aplicarea și ajustarea periodică a tuturor procedurilor de lucru din cadrul unei instituții;
- evaluarea, recompensarea și sancționarea în mod frecvent a personalului;
- informatizarea proceselor interne, acolo unde este posibil, eventual însoțită de efectuarea plăților și/ sau chiar depunerea și eliberarea actelor în format electronic;
- repartizarea electronică, aleatorie a lucrărilor poate rezolva și supraîncărcarea cu sarcini a funcționarilor;
- identificarea zonelor vulnerabile ale serviciului public și a riscurilor de corupție, simultan cu implementarea unui sistem de management al riscurilor de corupție;
- instituirea unui registru de reclamații și a unui sistem de evaluare (chestionare de măsurări a gradului de satisfacție a clienților/ feedback) a serviciului public pentru a putea fi îmbunătățit.

Măsurile care pot fi adoptate ca răspuns la cauzele apariției faptelor de corupție în rândul salariaților (funcționari publici și personal contractual)/aleși locali sunt:

- creșterea nivelului de educație profesională și civică a angajaților/aleșilor locali, precum și asumarea obligațiilor de conduită și etică profesională;
- selectarea în poziții de conducere și execuție numai pe criterii de merit și valoare profesională, acces cinstit în funcție;
- sesiuni de informare și instruire constante pe tema integrității, eticii și conduitei profesionale;
- sancționarea comportamentelor, a atitudinilor ce nu fac cinste unui angajat/ales local în sectorul public;
- informarea funcționarilor cu privire la modul de sesizare a faptelor de corupție și a instituțiilor care se ocupă de prevenirea și combaterea corupției;
- crearea unei culturi organizaționale puternice de descurajare a faptelor de corupție și a unei atitudini și conduite neetice;
- respingerea categorică a tentațiilor oferite în schimbul îndeplinirii defectuoase sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu (sume de bani, bunuri, servicii, avantaje etc.);
- sesizarea șefilor ierarhici ori a organelor de cercetare penală cu privire la abaterile colegilor, inclusiv cu privire la activitățile infracționale ale acestora;
- refuzarea categorică a solicitărilor de soluționare a unor cereri venite de la „colegii” din diferite instituții, care sunt, uneori, la limita legalității;
- crearea unei imagini pozitive încă de la primul contact cu beneficiarul serviciului public prin: atitudine pozitivă (surâsul funcționarului când i se solicită o informație), disponibilitate, amabilitate, folosirea unei formule de politețe la începutul unei discuții/ convorbiri, claritatea mesajului etc.;
- adaptarea răspunsului pentru fiecare categorie socială cu care se interacționează și în funcție de context (serviciile publice sunt oferite tuturor în mod egal: tineri, bătrâni, săraci, bogați, etc.), fără fraze complicate, termeni prea juridici ș.a.m.d.;
- oferirea de informații complete, clare, corecte, ușor de înțeles și în timp util.

Consecințele corupției

Corupția continuă să fie o provocare pentru Europa. Corupția este un fenomen care afectează toate statele membre ale UE și costă economia europeană aproximativ 120 de miliarde de euro pe an. Statele membre au avut numeroase inițiative în ultimii ani, însă rezultatele sunt inegale și ar trebui să se intensifice eforturile pentru prevenirea și pedepsirea faptelor de corupție. Acestea sunt câteva dintre concluziile primului raport al UE privind combaterea corupției, publicat de Comisia Europeană în data de 3 februarie 2014.

Conform Eurobarometrului special din 2013 privind corupția, 93 % din respondenții români au fost de acord cu faptul că în țara lor corupția este o problemă larg răspândită (media UE: 76 %), în timp ce 42 % afirmă că au fost afectați personal de corupție în viața lor de zi cu zi (media UE: 26 %). 82 % consideră că mita și utilizarea relațiilor personale sunt adesea cel mai simplu mijloc de a obține anumite servicii publice (media UE: 73 %).

25 % din respondenții români la Eurobarometrul special din 2013 privind corupția au recunoscut că în ultimele 12 luni li se solicitase sau li se sugerase să ofere mită pentru servicii. Acest procent ocupă a doua poziție printre cele mai mari din UE, în comparație cu o medie a UE de 4 %.

"Potrivit Barometrului Global al Corupției 2016, România a înregistrat cea mai mare rată din Uniunea Europeană în ceea ce privește plata mitei. 29 % dintre gospodăriile românești recurg la mită pentru a-și facilita accesul la servicii publice." (sursa - comunicat de presă Transparency International - Guvernele nu fac o treabă destul de bună pentru combaterea corupției în Europa și Asia, www.transparency.org.ro).

Potrivit Indicelui de Percepție a Corupției (IPC) la nivel global – 2018, realizat de Transparency International prin intermediul cărui se realizează un clasament al gradului de corupție în sectorul public, așa cum este perceput de mediul de afaceri și experți independenți din cele 180 de state incluse în analiză,

România cu cele 47 de puncte obținute, se află pe locul 61 la nivel global, din 180 de state analizate, la egalitate cu Malaysia și Cuba.

La nivelul Uniunii Europene:
locul 25 - România, 47 de puncte
locul 26 - Ungaria, 46 de puncte
locul 27 - Grecia, 45 de puncte
locul 28 - Bulgaria, 42 de puncte

Clasamentul este întocmit prin acordarea de puncte, pe o scală de la 0 la 100, în care 0 înseamnă "foarte corupt", iar 100 "deloc corupt". Pentru fiecare stat sunt utilizate între 3 și 16 surse diferite, metodologiile utilizate de acestea fiind revizuite de Transparency International, pentru a se asigura că îndeplinesc standardele de calitate ale TI.

În 2018, la nivel global:
Locul 1 - Danemarca, 88 puncte;
Locul 2 - Noua Zeelandă, 87 puncte;

Locul 3 - Finlanda, 85 puncte.

În 2018, la nivel global:
Locul 178 - Sudanul de Sud, 13 puncte;
Locul 179 - Siria, 13 puncte;
Locul 180 - Somalia, 10 puncte.

Așadar la nivelul percepției publice, corupția continuă să fie identificată ca o piedică în prestarea serviciilor publice de calitate la nivel central și local, ca un fenomen ce subminează administrarea eficientă a fondurilor publice și obstrucționează îndeplinirea justiției, afectând totodată mediul de afaceri.

Consecințele faptelor de corupție în plan profesional și familial:

- pierderea locului de muncă;
- privarea de libertate;
- supunerea la șicane în timpul executării pedepsei închisorii, din partea celorlalți deținuți;
- diminuarea încrederii față de familie, prieteni, cunoștințe;
- apariția unor motivații de divorț;
- scăderea nivelului de trai al familiei;
- confiscarea unor bunuri obținute ilegal, anterior comiterii faptei, a căror proveniență nu o pot justifica;
- apariția frustrării, în situația găsirii unui alt loc de muncă;
- apariția neîncrederii a potențialilor parteneri de afaceri;
- deteriorarea standardului de viață etc.

Consecințele nerespectării normelor de conduită:

- stres, disconfort;
- imagine/reputație necorespunzătoare a salariatului/ei respective/e, a compartimentului/biroului/serviciului/direcției/instituției;
- afectarea relației cu colegii;
- afectarea relației cu cetățeanul;
- afectarea bunului mers al instituției;
- timp pierdut, plecări, mutări;
- comisie de disciplină;
- sancțiuni.

Prin urmare, toți angajații trebuie să-și îndeplinească îndatoririle de serviciu într-o manieră imparțială și corectă. Comportamentul corupt intră în contradicție cu astfel de îndatoriri și aduce atingere reputației serviciului public. Distrugă încrederea în imparțialitatea și obiectivitatea administrației publice și, prin urmare, baza pentru a trăi împreună ca o comunitate. Din acest motiv, fiecare angajat are sarcina de a acționa într-un mod care să ofere un exemplu pentru colegi, superiori ierarhici și public.

Unde sesizăm faptele de corupție

Angajații din sistemul public au obligația de a sesiza organele de urmărire penală competente ori de câte ori au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni. Această obligație este reglementată de Codul de procedură penală, de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.

Obligația de sesizare sus-menționată revine oricărui funcționar public, indiferent de modalitatea prin care acesta a luat cunoștință despre fapta respectivă. În cazul în care un funcționar a sprijinit sau a facilitat săvârșirea respectivei infracțiuni, acesta nu se poate folosi de această prevedere pentru a sesiza fapta și a scăpa astfel de pedeapsa care i se poate aplica pentru coautorat, complicitate sau instigare.

Potrivit art. 291 din Codul de procedură penală – orice persoană cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice persoană cu atribuții de control care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictelor și orice alte mijloace de probă să nu dispară.

Totodată, orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organele de urmărire penală.

Obligația persoanelor cu atribuții de control de a înștiința organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitate de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, este reglementată și de art. 23 alin. 1 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare. În acest sens, în cursul efectuării actului de control, persoanele cu atribuții de control vor lua măsuri pentru asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictelor și a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Conform art. 25 din Legea nr. 78/2000, îndeplinirea cu bună-credință a obligației de sesizare a persoanelor cu funcții de control, prevăzute la art. 23 nu constituie o încălcare a secretului profesional și nu atrage răspunderea penală, civilă sau disciplinară. Aceste dispoziții se aplică chiar dacă cercetarea sau judecarea faptelor semnalate a condus la neînceperea sau încetarea urmăririi penale ori la achitare. Neîndeplinirea cu rea-credință a obligației de sesizare a persoanelor cu funcții de conducere constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă. În cazul în care fapta sus-menționată a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

În situația în care funcționarul public ia cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile și omite sesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală, acesta săvârșește infracțiunea prevăzută de art. 267 din Codul penal, respectiv omisiunea sesizării, care se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, iar când fapta este săvârșită din culpă, cu închisoarea de la 3 luni la un an sau amendă.

Sesizarea trebuie privită sub dublu aspect: atât ca o obligație de ordin legislativ într-o societate democratică, dar și ca o datorie civică a tuturor cetățenilor, în dorința comună de a impune o mentalitate onestă în relația interumană.

Art. 288 din C.pr.pen. stipulează 4 moduri de sesizare, respectiv:

- plângere – încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune;
- denunț – încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni;
- prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege;
- din oficiu – există o plajă foarte largă de modalități concrete prin care organele în drept pot lua cunoștință de săvârșirea unor infracțiuni de corupție dintre care putem enumera: experiențe personale, lecturarea articolelor de presă, vizionarea emisiunilor de televiziune, din zvon public, din activități specifice de culegere a informațiilor etc.

Pentru a putea fi luată în considerare, orice sesizare trebuie să cuprindă obligatoriu anumite elemente, așa cum sunt prevăzute în Codul de procedură penală, la articolul 289 și la articolul 290. Aceste elemente sunt:

- Numele și prenumele;
- Datele de identificare (adresă, CNP);
- Indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut;
- Descrierea faptei care formează obiectul plângerii;
- Indicarea mijloacelor de probă;
- Data și semnătura.

Infracțiunile de corupție pot fi sesizate la:

- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și unitățile de parchet;
- Direcția Națională Anticorupție (DNA), sediul central: București, Strada Știrbei Vodă nr. 79-81, sector 1, cod 010106. Telefon de contact: 021.312.14.97 și fax 021.314.19.11, e-mail: anticoruptie@pna.ro, website: www.pna.ro;
- Direcția Generală Anticorupție (DGA), sediul central: București, Șoseaua Olteniței nr. 390A, sector 4, cod poștal 041337. Telefoane de contact: 0800.806.806 – linie telefonică gratuită, 021.332.26.54, 021.365.35.09 și fax 021.332.36.64. E-mail: relpub.dga@mai.gov.ro, Website: www.mai-dga.ro;
- Agenția Națională de Integritate (ANI), sediul: București, Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, sector 1, cod poștal 010661. Telefon de contact: 037.206.98.69 și fax 037.206.98.88. E-mail: ani@integritate.eu. Website: www.integritate.eu;

- Direcția de Investigare a Criminalității Economice (DICE), sediul: București, Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 13-15, sector 2, cod poștal 020123. Telefoane de contact: 021.208.25.25 și fax 021/ 316.66.55. E-mail: economic@politiaromana.ro, Website: www.politiaromana.ro;
- Conducerii instituției, superiorului ierarhic sau consilierului de etică din cadrul instituției care la rândul lor au obligația să sesizeze de îndată organele de urmărire penală.

Opis legislativ în domeniul integrității și anticorupției: prevenire, educație, combatere

- Constituția României;
- Lege nr. 286/2009 privind Codul Penal;
- Lege nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală;
- Lege 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003;
- Lege nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
- Lege nr. 144/2007, republicată privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate;
- Lege nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;
- Lege nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- Lege nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnaleză încălcări ale legii;
- Lege nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției;
- Lege nr. 52/2003, republicată, privind transparența decizională în administrația publică;
- Lege nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- Lege nr. 161/2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul Ministerului Administrației și Internelor;
- Lege nr. 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din instituții publice, modificată și completată;
- Lege nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici;
- Lege nr. 554/2004 legea contenciosului administrativ;
- Lege nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate;
- Lege nr. 682/2002 privind protecția martorilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Lege nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date;
- Lege nr. 334/2006, republicată privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale;
- Lege nr. 98/2016 privind achizițiile publice;
- Lege nr. 184/2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Lege nr. 202/2002, republicată, privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați;
- Lege nr. 350/2005 regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general;
- Lege nr. 672/2002, republicată, privind auditul public intern;
- Lege 227/2015 privind Codul Fiscal;
- Lege nr. 273/2006 privind finanțele publice locale;
- Lege nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale;
- Lege nr. 195/2006, Legea-cadru a descentralizării;
- Ordonanță de Guvern nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor;
- Ordonanță de Guvern nr. 119/1999, republicată, privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv;
- Ordonanță de Guvern nr. 137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
- O.U.G. privind Codul Administrativ;
- O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție;
- O.U.G. nr. 120/2005 privind operaționalizarea Direcției generale anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor;
- O.U.G. nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- Hotărârea Guvernului nr. 215/2012 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012 - 2015, a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012 – 2015;
- Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public;

- Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- Hotărârea Guvernului nr. 1126/2004 pentru aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției;
- Hotărârea Guvernului nr. 175/2008 privind stabilirea modelelor Registrului declarațiilor de avere și Registrului declarațiilor de interese;
- Hotărârea Guvernului nr. 1344/2007 privind normele de organizare și funcționare a comisiilor de disciplină, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 909/2014 privind aprobarea Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2014-2020, modificată și completată;
- Hotărârea Guvernului nr. 525/2016 pentru aprobarea Strategiei privind dezvoltarea funcției publice 2016-2020, cu modificările ulterioare;
- Ordinul Secretarului general al Guvernului nr. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;
- Ordin M.F.P. nr. 1262/2006 privind stabilirea conturilor deschise la unitățile Trezoreriei Statului, în care se achită sumele prevăzute la art. 2, alin. (3) și (5) din Legea nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției;
- Ordin nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern;
- Ordin nr. 62/2018 privind organizarea și desfășurarea activităților de prevenire a corupției și de educație pentru promovarea integrității în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Principii orizontale

Informații privind egalitatea de șanse

Egalitatea de gen – definiție:

„Egalitatea de gen presupune un nivel egal de vizibilitate, afirmare și participare pentru ambele sexe în toate sferile vieții publice și private. Egalitatea de gen este opusul inegalității de gen, nu a diferențelor de gen, și urmărește promovarea participării depline a femeilor și bărbaților în societate.” Consiliul European

Ghidul al procedurilor operaționale privind inventarul măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, precum și indicatorii de evaluare, se adresează tuturor persoanelor vizate, indiferent de gen. Termenii utilizați în prezentul ghid pentru denumirea diverselor roluri se înțeleg atât la feminin, cât și la masculin.

Nediscriminarea – definiție:

„Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.” Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 2.

Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice (Ordonanță de Guvern nr. 137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare).

Accesibilitate persoane cu dizabilități

Conceptul de accesibilitate este definit în „Strategia europeană pentru persoanele cu handicap 2010-2020 - Reînnoirea angajamentului către o Europă fără bariere” ca „posibilitatea asigurată persoanelor cu dizabilități de a avea acces, în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni, la mediul fizic, transport, tehnologii și sisteme de informații și comunicare, precum și alte facilități și servicii”.

Schimbările demografice este un alt aspect al egalității de șanse.

Informații privind dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea durabilă - definiție:

„Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite generațiile viitoare de a-și satisface propriile nevoi”. (Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare – Raportul Brundtland).

Principii majore ce caracterizează dezvoltarea durabilă:

- preocuparea pentru echitate și corectitudine între țări și între generații;
- viziunea de lungă durată asupra procesului dezvoltării;
- gândirea sistemică, interconexiunea între economie, societate și mediu.

Obiective-cheie:

1. Protecția mediului prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;
2. Echitate și coeziune socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;

3. Prosperitatea economică prin promovarea cunoașterii, inovării, competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;

4. Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății și a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Principiul poluatorul plătește. Acesta este un principiu de bază în politicile de mediu și care prevede că plata costurilor cauzate de poluare să fie suportată de cei care o generează. Astfel, se urmărește internalizarea costurilor de poluare la nivelul celor responsabili, principiul având scopul de a încuraja operatorii economici care poluează să îmbunătățească procesele de producție astfel încât impactul negativ asupra mediului înconjurător să se diminueze.

Protecția biodiversității, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, reziliența la dezastre sunt principii ale dezvoltării durabile.

Bibliografie

- Ghid „ABC-ul integrității” elaborat de către domnul Nelu DOBRE, consilier de etică, responsabil implementare Strategie pentru Integritate a Primăriei Municipiului Călărași și a serviciilor publice locale pe perioada 2017-2020, asistent manager în cadrul echipei de implementare a proiectului „Integritate prin proceduri, instruire și prevenire - IPIP”, Cod SIPOCA 442/Cod MySMIS2014 118774, alături de echipa proiectului;
- Ghid Anticorupție, Editura Ministerului Afacerilor Interne, 2015;
- Sinteza activităților de prevenire și combatere a corupției, trimestrul I 2017, Ministerul Afacerilor Interne - Direcția Generală Anticorupție;
- Transparency International Romania – www.transparency.org.ro;
- Hotărârea Guvernului nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public;
- Ghid de bună practică privind prevenirea faptelor de corupție pentru reprezentanții administrației publice locale, elaborat în cadrul proiectului Studiu diagnostic privind fenomenul de corupție în administrația publică locală, cod SMIS 16469, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013, publicat mai 2012.

Acest ghid a fost elaborat de către doamna Mitrofan Luiza-Maria, consilier de etică în cadrul Primăriei comunei Horodniceni și a fost diseminat angajaților primăriei comunei Horodniceni în format electronic.

Horodniceni,

05 aprilie 2021